

Clare Pooleyová

Zápisník pravdy

Zápisník pravdy

Zápisník pravdy

Clare Pooleyová

Fortuna
Libri

Original title: Clare Pooley: THE AUTHENTICITY PROJECT
Text copyright © Quilson Ltd, 2020
First published in Great Britain in 2020
by Bantam Press, an imprint of Transworld Publishers.

Clare Pooleyová si uplatňuje morálne právo
identifikovať sa ako autorka tejto knihy.

Cover design © Anna M. Damasiewicz
Chapter Illustrations by Jo Thomson/TW
Translation © Barbora Al Zafari, 2020
Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2020

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Otilia Škvarnová

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Okrem prípadov historických faktov sú
mená, postavy, miesta a udalosti buď výtvorom autorkinej fantázie,
alebo sú použité fiktívne, a preto akákoľvek podobnosť so skutočnými
živými alebo mŕtvymi osobami, obchodnými spoločnosťami,
udalosťami či miestami je úplne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať,
ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom,
či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou,
alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-573-0045-8

*Môjmu otcovi Petrovi Pooleymu,
ktorý ma naučil milovať slová*

Monica

Monica sa pokúsila ten zápisník vrátiť. Hneď ako zistila, že zostal ležať na stole, zdvihla ho a ponáhľala sa za jeho zvláštnym majiteľom. Ten však už bol preč. Pohyboval sa až prekvapujúco rýchlo na niekoho takého starého. V skutočnosti azda nechcel, aby ho dohonila.

Bol to jednoduchý svetlozelený zošit, taký, aký nosila do školy a zapisovala si doň úlohy. Jej spolužiaci si obaly pokreslili srdiečkami, kvetmi, menami najnovších lások, no ona nič také nikdy nespravila. Predmety si až príliš vážila.

Na obálke zošita boli ozdobným písmom napísané iba dve slová:

Uprimnosť nadovšetko

A v pravom dolnom rohu bol dátum: *Október 2018*. Monica si pomyslela, že vnútri možno bude nejaká adresa, alebo aspoň meno, na základe ktorého by ho mohla vrátiť. A hoci si ten akt nevyžadoval veľa námahy, prikladala mu veľký význam.

Otvorila zápisník a hneď na prvej strane zbadala niekoľko viet rozdelených do odsekov. Prečítala si ich.

Ako dobre poznáte ľudí žijúcich vo vašom okolí? Ako dobre poznajú oni vás? Poznáte aspoň mená svojich susedov? Zistili by ste, že sa ocitli v tiesni alebo že už niekoľko dní neopustili svoj dom?

Každý klame o svojom živote. No čo by sa stalo, keby sme namiesto klamania úprimne hovorili pravdu? Tú jedinú vec, ktorá nás definuje, po ktorej by všetko zapadlo na svoje miesto? Nie na internete, ale skutočným ľuďom okolo seba.

Predpokladám, že nič. No možno by rozpovedanie vlastného príbehu zmenilo váš život alebo život niekoho, koho ste ešte ani len nestretli.

A presne to chcem zistiť.

Na tej strane bolo popísaného ešte viac a Monica umierala túžbou pokračovať v čítaní, ale v kaviarni bývalo v tom čase vždy najrušnejšie a ona vedela, že nesmie poľaviť. Nemohla si dovoliť ani najmenšie straty. Zastrčila preto zápisník medzi náhradné jedálne lístky a reklamné letáky od dodávateľov, ktoré ležali vedľa pokladnice. Prečíta si ho neskôr, keď sa na to bude môcť dostatočne sústrediť.

Monica sa pohodlne natiahla na pohovke vo svojom byte nad kaviarňou, v jednej ruke s veľkým pohárom Sauvignon Blanc a v druhej s nájdeným zápisníkom. Otázky, ktoré si v ňom v to ráno prečítala, jej ešte stále vírili hlavou a dožadovali sa odpovedí. Celý deň strávila rozprávaním sa s ľuďmi, servírovaním kávy a koláčikov, klebetami o počasí a o najnovších

problémoch celebrit. Kedy však naposledy niekomu povedala o sebe niečo, na čom naozaj záležalo? A čo skutočne vedela o nich okrem toho, či pijú kávu s mliekom alebo si do čaju dávajú cukor? Otvorila zápisník na druhej strane.

Volám sa Julian Jessop. Mám sedemdesiatdeväť rokov a som umelec. Posledných päťdesiatšedem rokov žijem v Chelsea Studios na ulici Fulham Road. To sú základné fakty, no pravda je takáto: SOM OSAMELÝ.

Niekedy prejdú celé dni bez toho, aby som s niekým prehovoril. Občas, keď predsa len musím s volakým rozprávať (napríklad keď mi zavolajú v súvislosti s poistením ochrany platieb), zisťujem, že hlas mám zachrípnutý, lebo mi pre nečinnosť zamrel v hrdle.

Vek ma spravil neviditeľným. Znášam to veľmi zle najmä preto, lebo som bol vždy zvyknutý na pozornosť. Každý vedel, kto som. Nemusel som sa ani predstavovať, len som zastal vo dverách a čakal, kým ma chýr o mne predbehne, obíde celú miestnosť a vyvolá reťazovú reakciu šepotov a kradmých pohľadov.

Boli časy, keď som sa s úľubou díval na seba v zrkadle a pomalým krokom sa prechádzal popri výkladoch, aby som skontroloval, či mi sedí strih saka alebo drží vlňa na vlasoch. Teraz, keď náhodou zbadám niekde svoj odraz, sotva sa spoznávam. Iróniou je, že Mary, ktorá by spokojne prijala nevyhnutnosť starnutia, zomrela relatívne skoro vo veku šesťdesiat rokov, ja som však stále tu, nútený sledovať, ako sa pomaly rozpadávam.

Ako umelec som stále pozoroval ľudí. Analyzoval som ich vzťahy a uvedomoval som si, že vždy ide o rovnováhu

moci. Jeden z partnerov je viac milujúci, druhý viac milovaný. Ja som musel byť ten najviac milovaný. Dnes si uvedomujem, že som Mary bral ako samozrejmosť s tou jej obyčajnou, celistvou krásou ružových líčok, s jej nekonečnou starostlivosťou a spoľahlivosťou. Naučil som sa to oceniť, až keď bola preč.

Monica prestala na chvíľu čítať, aby obrátila stranu a napila sa vína. Nebola si istá, či jej je Julian sympatický, skôr jej ho bolo ľúto. Tušila však, že on by dal prednosť nesympatii pred ľútosťou. Opäť sa pustila do čítania.

Keď ešte žila Mary, náš útulný domček bol stále plný ľudí. Deti zo susedstva behali dnu a von, Mary ich krmila príbehmi, radami, sladenými nápojmi a lupienkami. Moji menej úspešní kolegovia umelci sa kedykoľvek neohlásene zjavili na večeru a nechýbali ani moje najnovšie modelky. Mary zakaždým veľmi úspešne zahrála ich srdečné uvítanie, takže som bol asi jediný, kto si všimol, že im ku káve neponúkla čokoládu.

Vždy sme mali čo robiť. Náš spoločenský život sa točil okolo Klubu umelcov Chelsea a okolo kaviarní a butikov na King's Road a Sloane Square. Mary pracovala ako pôrodná asistentka a v nemocnici trávila dlhé hodiny, kým ja som krížom-krážom brázdil po krajine a maloval som portréty ľudí, ktorí si mysleli, že stoja za to, aby uchovali svoj obraz pre budúce generácie.

Od konca šesťdesiatych rokov sme každý piatok presne o piatej poobede zašli na neďaleký cintorín Brompton, ktorý, keďže leží na rozhraní Fulhamu, Chelsea, South

Kensingtonu a Earl's Courtu, bol tým najvhodnejším miestom stretnutí so všetkými našimi priateľmi. Na hrobe admirála Angusa Whitewatera sme si zvyčajne naplánovali program na celý víkend. Admirála sme nepoznali, jednoducho mal len široko-daleko najimpozantnejší náhrobok z čierneho mramoru, ktorý skvele slúžil ako barový pult.

Dalo by sa povedať, že som vlastne zomrel spolu s Mary. Ignoroval som telefonáty aj listy. Farba mi uschla priamo na palette a počas jednej neznesiteľne dlhej noci som zničil všetky svoje nedokončené plátna. Potrhal som ich na farebné franforce a potom Marinými krajčíorskymi nožnicami postrihal na malé štvorčeky. Keď som sa asi o päť rokov konečne vyslobodil z tej kukly, zistil som, že susedia sa odsťahovali, priatelia sa na mňa vykašľali, môj agent ma odpísal, a vtedy som si uvedomil, že som sa stal neviditeľným. Bol som obrátenou metamorfózou motýľa, ktorý sa zmenil na húsenicu.

Ešte stále si každý piatok podvečer pripíjam Mariným obľúbeným Baileys na admirálovom hrobe, ale zostal som tam iba ja a duchovia minulosti.

Toto je môj príbeh. Prosím, pokojne odhodte tento zošit do zberu, alebo dopíšte na nasledujúce stránky svoj príbeh a odovzdajte ho ďalej. Možno pritom pocítite katarziu rovnako ako ja.

Čo sa stane ďalej, je vo vašich rukách.

Monica

Samozrejme, že si ho vygooglila. Wikipédia opísala Juliana Jessopa ako portrétistu, ktorý zažil časy najväčšej slávy v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch minulého storočia. Študoval u Luciana Freuda na umeleckej škole Slade. Hovorilo sa, že tí dvaja sa celé roky navzájom urážali (vraj kvôli ženám). Lucian mal tú výhodu, že bol oveľa slávnejší, zato Julian bol o sedemnášť rokov mladší. Monica si predstavila Mary, vyčerpanú po dlhej zmene v pôrodnici, znepokojenú, kde sa zase túla jej manžel. Ak mala byť úprimná, pripadala jej ako nejaká rohožka pod nohy. Prečo ho jednoducho neopustila? A potom si ako vždy pripomenula, že sú aj horšie veci, než byť slobodná a bez záväzkov.

Jeden z Julianových portrétov krátko visel v Národnej galérii ako súčasť výstavy s názvom *Londýnska škola Luciana Freuda*. Monica ťukla na obrázok, aby sa zväčšil, a bol tam on – muž, ktorého včera ráno videla vo svojej kaviarni, len celý vyhladený, ako keby sa sušené hrozienko zmenilo naspäť na zrelý plod. Julian Jessop, asi tridsaťročný, so svetlými vlasmi, začesanými dozadu, s výraznými lícnymi

kosťami, s jemným posmeškom na perách a s prenikavými modrými očami. Keď sa na ňu včera zadíval, mala pocit, akoby sa jej hrabal v duši. Trochu znepokojujúce vo chvíli, keď zvažujete prednosti čučoriedkových mafinov či lineckých rezov.

Monica pozrela na hodinky. 16.50.

„Benji, mohol by si na polhodinku postrážiť obchod?“ spýtala sa baristu za pultom. A ledva počkajúc na odpoveď, obliekla si kabát. Pri vychádzaní z kaviarne ešte prebehla pohľadom stoly a zo stola číslo dvanásť zobrala omrvinku koláča. Ako je možné, že niečo také prehliadli? Keď vyšla von, hodila ju holubom.

Monica si len málokedy sadla na poschodie autobusu. Vždy bola pyšná, že dodržiava zdravotné a bezpečnostné predpisy a liepať sa po schodoch pohybujúceho sa autobusu pokladala za zbytočné risk. V tej chvíli však potrebovala mať dobrý výhľad.

Sledovala modrú bodku na Google Maps, ktorá sa pomaly hýbala po Fulham Road smerom k Chelsea Studios. Autobus zastavil na Fulham Broadway a potom pokračoval k futbalovému štadiónu Stamford Bridge. Čo chvíľu sa pred nimi týčila obrovská moderná mekka futbalového klubu Chelsea FC a v jej tieni, nepravdepodobne vkliessená medzi dva oddelené vstupy pre domácich návštevníkov a fanúšikov súperiaceho mužstva, priamo za nenápadnou stenou, okolo ktorej musela Monica prejsť aj milión ráz, bola malá, dokonale usporiadaná dedina z domčekov s ateliérmi.

Vďačná za pomaly sa pohybujúcu dopravu, snažila sa zistiť, ktorý domček patrí Julianovi. Jeden z nich stál trochu obďaleč a pôsobil zanedbanejšie ako ostatné. Presne ako Julian.

Stavila by aj svoj denný zárobok (čo by jej vzhľadom na ekonomickú situáciu nepadlo zaľahko), že to bude on.

Na nasledujúcej zastávke vystúpila a hneď zabočila doľava, na cintorín Brompton. Slnko už takmer zapadalo a vrhalo dlhé tieň. Vo vzduchu bolo cítiť jesenný chladok. Cintorín patril k Moniciným najobľúbenejším miestam – bola to večná oáza pokoja uprostred mesta. Páčili sa jej zdobené náhrobky, posledný pokus človeka tromfnúť tých druhých. Veľmi rada mala kamenných anjelov, ktorým už chýbali životne dôležité časti tela, aj tie starosvetské mená na hroboch z viktoriánskeho obdobia – Ethel, Mildred, Alan. Kedy sa ľuďom prestalo dávať meno Alan? A keď sa nad tým zamyslela, nazval ešte niekto svoje dieťa Monica? Dokonca aj v roku 1981 boli jej rodičia outsidermi, keďže sa vyhli menám ako Emily, Sophie či Olivia. Monica: vymierajúci druh. Veď aj jeho význam je osamelá, jediná. Už si predstavovala tie titulky na filmovom plátne: *Posledná Monica*.

Svižným krokom prešla popri hroboch padlých vojakov a ruských emigrantov, pričom vnímala ruch ukrývajúcich sa sivých veвериčiek, drobných líštičiek a čiernych havranov, ktoré strážili hroby ako duše mŕtvych.

Kde len môže byť ten admirál? Zahla doľava, hľadajúc starca s fľašou Baileys v ruke. Uvedomila si, že vlastne ani nevie prečo. Nechcela s Julianom hovoriť, aspoň zatiaľ nie. Mala pocit, že ak by k nemu takto priamo pribehla, spôsobila by mu tým len rozpaky. A ona nechcela vykročiť tou nesprávnou nohou.

Zamierila na severný koniec cintorína a tak ako vždy sa na chvíľu zastavila pri hrobe Emmeline Pankhurstovej, aby sa jej v duchu poďakovala. Trochu sa tam pomotala a práve bola na

ZÁPISNÍK PRAVDY

polceste späť na druhú stranu cintorína, keď si pri chôdzi po menej vyšliapanom chodníčku všimla pohyb po svojej pravicí. Na gravírovanom mramorovom náhrobku, akoby páchal nejakú svätokrádež, sedel Julian s pohárom v ruke.

Prešla popri ňom so sklonenou hlavou, aby sa im oči nestretli, a keď o desať minút odišiel, náhlivo sa vrátila, aby si mohla prečítať nápis na náhrobku.

ADMIRÁL ANGUS WHITEWATER Z PONT STREET,

UZNÁVANÝ VODCA, MILOVANÝ MANŽEL,

OTEC A ODDANÝ PRIATEL,

ZOMREL 5. JÚNA 1963 VO VEKU 74 ROKOV,

A BEATRICE WHITEWATEROVÁ,

ZOMRELA 7. AUGUSTA 1964 VO VEKU 69 ROKOV.

Pri skutočnosti, že admirál mal za svojím menom niekoľko žiarivých prívlastkov, kým jeho žene bolo na večnosť prideľované len meno a dátum pod manželom, sa Monica naježila.

Obklopená tichom cintorína, chvíľu tam postála, predstavovala si skupinu krásnych mladých ľudí s účesmi *à la* Beatles, v minisukniach a vo zvonových nohaviciach, ako debatujú, doberajú sa navzájom, a odrazu sa cítila osamelo.

Julian

Julian nosil svoju samotu a opustenosť ako staré topánky, na ktoré bol síce zvyknutý a v mnohých smeroch sa mu stali pohodlnými, no postupom času mu deformovali nohy a spôsobili mu otlaky či pluzgiere, ktoré sa nechceli zahojiť.

Bolo desať hodín ráno a on kráčal po Fulham Road. Celých päť rokov po Marinej smrti sa mu stávalo, že nebol schopný ani len vyliezť z postele a dni sa pozvoľna vpili do nocí, týždne stratili svoj tvar. Potom si uvedomil, že nevyhnutným základom prežitia je rutina. Stanovil si bójky, ku ktorým musel doplávať, aby sa udržal nad vodou. A preto každé ráno v tom istom čase vyšiel von a hodinu sa prechádzal po uliciach, pričom si cestou vybavil nevyhnutné nákupy. Jeho dnešný zoznam obsahoval:

vajcia,

mlieko (pol litra),

puding Angel Delight s príchutou karamelu, ak bude

(bolo preňho čoraz ťažšie vypátrať práve tento druh).

A keďže bola sobota, kúpil si aj módný časopis. Tento týždeň bol na rade *Vogue*. Jeho najobľúbenejší.

Niekedy podebatoval s trafikantom, pokiaľ ten nemal veľa práce, o najnovších správach v novinových titulkoch alebo aspoň o počasí. V tie dni sa cítil ako takmer plne funkčný člen spoločnosti, s mnohými známymi, ktorí ho poznajú po mene, a s názormi, na ktorých záleží. Raz sa dokonca objednal k zubárovi, len aby mohol s niekým stráviť časť dňa. No po tom, čo tam celý čas sedel s otvorenými ústami, neschopný rozprávať, a sledoval, ako doktor Patel robí bohviečo s celým sortimentom kovových nástrojov a s hadičkou, ktorá vydávala nepríjemný syčivý zvuk, si uvedomil, že ten nápad nepatrí k najlepším. Ordináciu opúšťal po prednáške o hygiene ústnej dutiny, zvonilo mu z nej v ušiach a zaprisahal sa, že sa tam nevráti, kým to nebude absolútne nevyhnutné. Aj keby mal stratiť zuby, nech. Veď už stratil všetko ostatné.

Julian zastal a nazrel cez výklad do Monicinej kaviarne, ktorá už bola plná zákazníkov. Prešiel tú trasu počas posledných rokov už toľkokrát, že si vo svojej mysli vedel vybaviť všetky možné premeny toho obchodu, ako keď pred maľovkou odlupujete vrstvy starých tapiet zo steny. V šesťdesiatych rokoch tam predávali úhory, až kým nevyšli z módy, a potom tam bol obchod s platňami. V osemdesiatych rokoch zase videopožičovňa a po nej, až donedávna, predajňa sladkostí. Úhory, vinylové platne a VHS kazety, všetko to zapadlo prachom dejín. Dokonca aj sladkosti sa teraz démonizovali, vinené za čoraz tučnejšie deti. No určite to bola chyba tých sladkostí? Na vine predsa boli deti. Alebo ich matky.

Bol si istý, že si vybral to správne miesto, kde zanechať svoj zápisník. Páčilo sa mu, že keď si tu objednával čaj s mliekom,